

† TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

**NAȘTEREA DOMNULUI –
TAINA CREȘTINULUI MĂRTURISITOR**

Scrisoare pastorală

Iași, 2017

† TEOFAN
PRIN HARUL LUI DUMNEZEU
ARHIEPISCOP AL IAȘILOR ȘI
MITROPOLIT AL MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI

Iubiților preoți din parohii,
cuvioșilor viețuitori ai sfintelor mănăstiri și
drept-credinciosului popor al lui Dumnezeu
din Arhiepiscopia Iașilor:
har, bucurie, iertare și ajutor
de la Dumnezeu Cel în Treime preaslăvit –
Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt

Iubiți frați preoți,
Cinstit cin monahal,
Drept-măritori creștini,

Am ajuns, cu mila lui Dumnezeu, la sfârșitul anului 2017 de la Nașterea lui Hristos. Încă un an se adaugă la șirul anilor vieții noastre. Cântecul colindelor, participarea la sfintele slujbe, timp mai mult petrecut cu cei dragi în familie, regăsirea între prieteni aduc, în aceste zile, o ieșire din ritmul tumultuos al viețuirii noastre obișnuite.

În perioada dintre Crăciun și Bobotează avem, parcă, mai multă disponibilitate de a cugeta la mersul vieții noastre, la relația noastră cu Dumnezeu și cu cei de lângă noi.

Există, de asemenea, mai multă deschidere a omului spre taina credinței în Hristos, Dumnezeu adevărat și Om adevărat. În mod special, ne apropiem de adevărul cel mare al coborârii lui Dumnezeu printre oameni, al Nașterii Sale, după trup, din Sfânta Fecioară Maria. Ni se așază în față taina Betleemului când, pentru prima dată, Dumnezeu S-a făcut, cu adevărat, cunoscut lumii. *„Dumnezeu așa a iubit lumea, zice Hristos, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.”*¹ *„Atunci a izbucnit revelația iubirii supreme a lui Dumnezeu față de lume, spune Părintele Dumitru Stăniloae, iubire pe măsura căreia nu există alta. În acea noapte a pornit Dumnezeu să-Și descopere oamenilor adevărata Sa față și să arate cât de scumpă Îi este ființa omenească. Din acele ceasuri, au început să afle oamenii care este adevăratul raport între Dumnezeu și lume, au început să vadă că Dumnezeu le este Tată, adică tot ce le poate fi mai apropiat și iubitor.”*²

Primii oameni care au cunoscut iubirea lui Dumnezeu pentru lume arătată în Nașterea lui Hristos au fost Preasfânta Fecioară Maria, bătrânul Iosif, păstorii și magii. Ei au fost și cei dintâi trăitori și mărturisitori ai marelui adevăr, și anume că Dumnezeu, din iubire, coboară între oameni și în lume, pătrunde în istoria umanității, rămâne pentru totdeauna cu noi, ne face părtași vieții celei veșnice, ridicându-ne la slava Împărăției Sale.

Venirea lui Hristos a născut bucurie sfântă și pace adevărată în sufletul magilor și al păstorilor, al Maicii Domnului și al bătrânului Iosif. În același timp, adevărul Nașterii

lui Hristos a adus tulburare regelui Irod și celor de aceeași viețuire cu el.

De atunci și până astăzi, viața celor care au crezut în Hristos s-a desfășurat și se desfășoară între bucuria de a fi creștin și perspectiva de a pătimi pentru aceasta. Este o realitate care n-ar trebui nici să ne surprindă, nici să ne descurajeze, deoarece este calea lui Hristos și a celor care i-au urmat Lui: *„Dacă vă urăște pe voi lumea, să știți că pe Mine mai înainte decât pe voi M-a urât. Dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al său; dar pentru că nu sunteți din lume, ci Eu v-am ales pe voi din lume, de aceea lumea vă urăște. Aduceți-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său. Dacă M-au prigonit pe Mine, și pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul Meu, și pe al vostru îl vor păzi”*³.

Primii creștini au cunoscut și au trăit în propria lor viață această tensiune între bucuria apartenenței la Biserica lui Hristos și împotrivirea celor care n-au primit cuvântul Evangheliei. *„Toți care voiesc să trăiască cucernic în Hristos Iisus vor fi prigoniți”*⁴, a mărturisit Sfântul Apostol Pavel. Și tot el ne avertizează, spunându-ne: *„Vouă vi s-a dăruit, pentru Hristos, nu numai să credeți în El, ci să și pătimiți pentru El”*⁵.

Drept-slăvitori creștini,

În anul 2017 de la Nașterea lui Hristos, Biserica noastră a cinstit după cuviință pe toți cei care în perioada anilor 1945-1989 au mărturisit, uneori în mari încercări, credința

lor în Hristos. Chipul Patriarhului Justinian, de la a cărui trecere în veșnicie s-au împlinit 40 de ani, a fost evocat în mod deosebit pentru întreaga sa lucrare de slujire a Bisericii lui Hristos în vremuri și condiții deosebit de grele. Mărturisitorii din închisorile acelor vremuri au fost aduși, cu respectul și evlavia cuvenite, în fața conștiinței noastre, uimindu-ne prin tăria caracterului lor, prin puterea credinței lor și prin capacitatea stării lor de jertfă. Sfințenia multora dintre ei a devenit icoană binecuvântată din care se adapă mulți creștini, astăzi, în determinarea lor de mărturisire a drepte credințe, a drepte viețuiri și a valorilor neamului și ale familiei.

În anul acesta, închinat în mod deosebit mărturisitorilor din timpul comunismului, a fost subliniată și jertfa creștinilor din afara închisorilor. Mamele și bunicile noastre au fost adevărate femei purtătoare de mirul credinței în familiile lor, împărtășindu-și copiii cu Tainele Bisericii și educându-i în duhul credinței în Dumnezeu. Mulți dintre ierarhii și preoții acelor vremuri, precum și viețuitorii sfintelor mănăstiri au mărturisit credința lor în condiții foarte grele de cele mai multe ori. Au zidit și au reparat biserici, au scris și tipărit cărți de zidire sufletească, au propovăduit cuvântul Evangheliei, întâmpinând multe greutăți. Tot ei au trăit durerea desființării unor eparhii, mănăstiri și școli teologice, a dărâmării unor biserici, a abuzurilor de tot felul la adresa familiilor de preot sau de deținuți politici. Pentru toți, sărbătoarea Nașterii Domnului venea ca un balsam de mângâiere și de întărire întru nădejdea unor vremuri mai bune și mai drepte care întârziiau să apară.

Iubiți fii și fiice din Biserica lui Hristos,

În vremurile pe care le trăim astăzi, cu părțile lor bune și rele, drepte și nedrepte, mărturisirea credinței celei adevărate și lupta pentru viețuirea cea dreaptă sunt la fel de importante ca în toate momentele istoriei Bisericii. Cuvintele Domnului Hristos legate de necesitatea mărturisirii sunt tot atât de valabile astăzi precum atunci când au fost rostite: „*Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri*”⁶.

Raportarea noastră la sărbătoarea Nașterii Domnului nu trebuie să fie o raportare ca la un eveniment petrecut cândva în istorie, fără legătură cu viața noastră de azi. Sărbătoarea Crăciunului nu este doar un prilej de a petrece cât mai plăcut în sânul familiei, de a schimba daruri între noi, de a ne bucura de o masă mai aleasă împreună cu cei dragi. Nașterea Domnului trebuie înțeleasă, trăită și mărturisită ca un eveniment permanent real, viu și cu urmări asupra vieții noastre. „*Fecioara astăzi pe Cel mai presus de ființă naște*”, spune cântarea Bisericii; „*Aastăzi S-a născut Hristos*”, glăsuiește colindul. Sărbătoarea Nașterii Domnului are, așadar, un sens continuu prezent, profund, duhovnicesc, care ne privește direct și pe fiecare în parte. Ea este o chemare la conștientizarea statutului nostru de creștin, adică de cunoscător, trăitor și mărturisitor al Adevărului, Hristos-Dumnezeu. Ceea ce au împlinit păstorii și magii la Betleem și atitudinea mărturisitoare a creștinilor din vremuri mai vechi și mai

noi constituie datoria, mandatul și lucrarea noastră, a creștinilor de azi.

În primul rând, creștinul este chemat să înțeleagă lumea în care trăiește, să vadă direcția în care aceasta se îndreaptă și să acționeze în consecință. O analiză atentă și onestă a ceea ce se petrece înlăuntrul și în afara noastră arată o viață tot mai agitată, o permanentă goană după timp pentru a face cât mai repede tot mai multe lucruri. Este multă agitație, mult zgomot și insuportabilă tensiune. Constatăm, în același timp, diminuarea și chiar pierderea conștiinței a ceea ce este bine sau rău cu adevărat. Cele considerate altădată certitudini și convingeri de nezdruccinat se clatină rând pe rând, se dizolvă una după alta într-un ritm amețitor. În locul lor apare o stare de îndoială, de nesiguranță, de pierdere a direcției. Normalitatea, așa cum este ea văzută în Scriptură și de bunul simț de odinioară, nu mai este privită ca o direcție sănătoasă, demnă de urmat. În această cugetare contrară Evangheliei cad uneori și creștinii ortodocși, și aceasta este cu atât mai dureros.

„Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte!”, rostește preotul la fiecare Liturghie. Starea de veghe, osebirea duhurilor și lămurirea lucrurilor, uneori în cuptorul încercărilor, sunt și trebuie să fie pâinea și apa creștinului ortodox adevărat. Atitudinea lui mărturisitoare cuprinde, în principal, trei direcții: credința cea adevărată, familia și valorile creștine ale neamului.

Mărturisirea credinței celei drepte și adevărate este datoria de bază a creștinului. Aceasta înseamnă așezarea noastră

statornică în Biserică, adică în comuniune și continuitate cu Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți și Părinții duhovnicești contemporani. Raportarea noastră în adevăr și dragoste la aceste trei repere ne apără de erezii, rătăcirii și schisme.

Familia este supusă astăzi unor mari presiuni. Pe de o parte, grija excesivă pentru carieră și bunăstare materială creează mari probleme familiei, cu consecințe grele asupra relației dintre bărbat și femeie și, în mod special, asupra copiilor lor. Pe de altă parte, asistăm la tendințe tot mai agresive de a impune alte forme de conviețuire, străine familiei tradiționale, adâncind și mai mult confuzia și dezbinarea între oameni. Creștinul este chemat să conștientizeze acest lucru și să se angajeze constant și curajos în apărarea familiei.

Apărarea familiei este strâns legată de mărturisirea valorilor creștine ale neamului căci un popor renaște în mod special prin familii adevărate sau slăbește și dispare prin lipsa acestora. Este, apoi, necesară menținerea legăturii cu șirul de veacuri al înaintașilor și cunoașterea moștenirii primite de la strămoși. Prețuirea idealurilor acestora, grija pentru bunul mers al neamului în prezent și pentru moștenirea pe care o vom lăsa celor care vin după noi trebuie să facă parte din preocupările unui creștin adevărat care își asumă condiția de ortodox și de român.

Mărturisirea credinței ortodoxe, a valorilor familiei și ale neamului este posibilă numai în măsura în care omul își înnoiește mai întâi viața sa, se luptă cu propriile sale slăbiciuni și patimi și se îmbracă tot mai mult în Hristos. *„Dobândește pacea (lăuntrică) și mii în jurul tău se vor mântui”,*

spune Sfântul Serafim de Sarov. Omul pacificat lăuntric, iubitor de simplitate, eliberat de dorința de a domina, sfințește totul în jurul său și, prin aceasta, devine adevăratul mărturisitor: „*Lumea din jurul lui: mediul înconjurător concret, familia, școala, biroul, primește prin el un suflu de dragoste, de bucurie, de pace, de blândețe, de bunătate, de fidelitate, de bunăvoință – aceste roade ale Duhului Sfânt*”⁷. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că pe creștin „*totul să-l arate creștin: mersul, privirea, îmbrăcămintea, glasul. Vă spun acestea, nu pentru a ne lăuda că suntem creștini, ci pentru a ne pune viața în rânduială spre folosul celor ce ne văd*”⁸.

Iubiți frați și surori întru Hristos-Domnul,

În atmosfera sfântă a sărbătorii Nașterii Domnului, aducem în fața ochilor minții și a inimii voastre chipul binecuvântat al Preasfintei Fecioare Maria, al bătrânului Iosif, al îngerilor, al magilor și al păstorilor. Suntem chemați să ne regăsim și noi în chipurile lor, să tindem spre viața lor, iar mărturisirea lor să fie puterea mărturisirii noastre. Sfințenia Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, modestia bătrânului Iosif, simplitatea păstorilor, înțelepciunea și curajul magilor sunt izvoare de viață care ne pot adăpa credința și ne pot întări în atitudinea noastră mărturisitoare.

Îl rugăm pe Dumnezeu să ne dăruiască harul trăirii credinței noastre ortodoxe în toată profunzimea, cuprinderea și adevărul ei. Îl rugăm, de asemenea, să ne apere familia și neamul și să ne întărească și pe noi întru mărturisirea

acestor fundamentale valori. Bucuria, pacea, liniștea și adevărul care izvorăsc din Peștera Betleemului să ne cuprindă pe noi toți, pe cei dragi ai noștri și pe toată lumea!

Vă doresc tuturor o sărbătoare a Nașterii Domnului cu multă pace sufletească și un Nou An cu nădejde și împliniri frumoase în viața proprie, a familiei, a Bisericii și a Neamului.

Al vostru părinte și frate împreună lucrător în Via Bisericii lui Hristos,

† Teofan
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Note bibliografice

¹ Ioan 3, 16.

² Pr. prof. Dumitru Stăniloae, „Chipul Fiului”, în *Cultură și duhovnicie. Articole publicate în Telegraful Român (1942-1993)*. Opere complete, vol. 3, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2012, p. 503.

³ Ioan 15, 18-20.

⁴ 2 Timotei 3, 12.

⁵ Filipeni 1, 29.

⁶ Matei 10, 32.

⁷ Panayotis Nellas, „L'Eglise, un lieu pour renaître. Les fondements théologiques, sacramentels et liturgiques de la spiritualité”, în *Contacts*, nouvelle série, an XXXIII (1981), no. 114, p. 97.

⁸ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Scrieri. Partea a treia. Omilii la Matei*, în colecția „Părinți și scriitori bisericești”, vol. 23, traducere, introducere, indici și note de Pr. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 1994, p. 58.

© Editura DOXOLOGIA, Cuza-Vodă 51, 700038, Iași

Tel: (0232)216693; Fax: (0232)216694

<http://editura.doxologia.ro>; E-mail: editura@doxologia.ro